

CarTul obis strategiis samoqmedo gegma

I. Sesaval i

saqarTvel os xel isufli ebis mier SemuSavebul i grZel - vadiani axl eburi midgoma saqarTvel os iurisdicqciis qveS myofi saqarTvel os ganuyofel i nawil ebis – afxazeTisa da cxinval is regionis/samxreT oseTis mosaxl eobis mimarT saSual ebas aZl evs maT, isargebl on saqarTvel os danarCen teritoriaze mcxovrebi moqal aqeebisaTvis arsebul i sikeTeebiT. saqarTvel os xel isufli ebis mizania – gamyof xazebs miRma darCeni mosaxl eobasTan daaxl oeba maTi keTil dReobis gaumj obesebis, izol aciis Semcirebis, pirovnebisa da regionul i usafrTxoebis dacvisaTvis.

aRniSnul i politika Camoyal ibebul ia saqarTvel os mTavrobis mier 2010 wl is 27 ianvars damtkicebul CarTul obis strategiaSi. warmodgenil i samoqmedo gegma saxel mwifo strategiis praqtikul i realizaciisaken gadadgmul i nabijia. igi moicavs mTel rig initiativebs, roml ebic afxazeTisa da cxinval is regionSi/samxreT oseTSi amJamad l egal urad mcxovrebi mosaxl eobis keTil dReobis, maTTvis saqarTvel os mosaxl eobisaTvis arsebul i SeRavaTebis xel misawvdomobis gazrdisa da sa-

saqarTvel os samoqal aqo cxovrebaSi monawil eobis Sesazl ebl obebis gaumj obesebisaken aris mimarTul i. Sesabamisad, samoqmedo gegma xel s Seuwyobs sazogadoebis erTmaneTisagan daSoriSorebul i wevrebis Serigebis process.

samoqmedo gegmaSi asaxul i principebi Tanabrad exeba afxazeTsa da cxinval is regions/samxreT oseTs da am regionebsi l egitimurad mcxovrebs mosaxl eobas, ganurCevl ad sqesisa, religuri mrwamsisa, politikuri Sexedulebebsa da eTnikuri kuTvnil ebisa. saqarTvel os mTavroba acnobierebs gansxvavebul gamowvevebs, roml ebic gamomdinareobs geografiul i Taviseburebebidan, demografiul i real obidan da arsebul i politikuri vitarebidan, mosaxl eobis CarTul obisa da sxvadasxva garemoebisa Tu Sesazl ebl obis gaTval iswinebiT, rac asaxul ia samoqmedo gegmis sxvadasxva komponentSi.

saxel mwifo strategiaSi Camoyal ibebul i midgoma adამიანთა ორიენტირებულის (humanocentრულია). samoqmedo gegmis mizania, Seqmnas iseTi garemo, romel ic xel s Seuwyobs gamyofi xazebiT daSoriSorebul i mosaxl eobis intensiur urTierTobebs, TanamSroml obas, partniorobasa da saqarTvel oSi mcxovrebtა Soris ndobis aRdgenas. saqarTvel os mTavrobas miacnia, rom am RonisZiebaTawarmatebul i ganxorciel ebiT miARwevs gayofil i sazogadoebis Serigebasa da ndobis gaZl ierebas.

samoqmedo gegma moicavs oTx ganzomil ebas – humanitarul s, adამიანურს, social ursa da ekonomikურს, rac moicavs programebisa da proeqtebis farTo speqtrs,

romel ic miesadageba erT an ramdenime programul gan-
zomil ebas. samoqmedo gegmis fargl ebSi SemuSavebul i
Svidi instrumenti moemsaxureba da uzrunvel yofs
samoqmedo gegmaSi asaxul i RonisZiebebisa da proeqtebis
ganxorciel ebas. aRniSnul i instrumentebi efuzneba ad-
gil ze arsebul real ur saWiroebebs da adgil obrivi
iniciativebis prioritetul obis principis.

samoqmedo gegmiT gaTval iswinebul i initiativebi un-
da Seesabamebodes saqarTvel oSi moqmed kanonmdebl obas.
maTi nawil is ganxorciel eba rig SemTxvevaSi moiTxovs
axal i procedurebis Catarebas da administraciul i
struqturebis Seqmnas. samoqmedo gegmis Tanaxmad SemuSav-
deba Sesabamisi samarTI ebrivi baza, romel ic saSual ebas
miscems saqarTvel os mTavrobas, ganaxorciel os dasaxu-
l i initiativebi. saqarTvel os mTavrobis mier samoqmedo
gegmis damtkicebis Semdeg SemuSavdeba da saqarTvel os
parl aments waredgineba sakanonmdebl o cvl il ebaTa
paketi.

2008 wl is oqtomberSi saqarTvel os parl amentis mier
miRebul i `okupirebul i teritoriebis Sesaxeb- saqarT-
vel os kanoni, romel Sic veneciis komisiis rekomendacie-
bis Sesabamisad 2010 wl is Teberval Si Sevida cvl il ebe-
bi, saqarTvel os mTavrobas aniWebs ufl ebas, misces Tanx-
moba im programebsa da proeqtebs, roml ebic pasuxobs
humanitarul aucil ebl obas da xel s uwyobs ndobis aRd-
genas. samoqmedo gegma gamoxatavs saqarTvel os mTavrobis
mxardaWeras im proeqtebis mimarT, roml ebic Tanxved-

რაშია ჩართული იმის სტრატეგიაში ასახული მიზნებთან და საკარტველ ოს კანონთან `ოკუპირებულ ი ტერიტორიების შესახებ-. შემუსავდება საკარტველ ოს მტავრობის დადგენილება, რომელიც გაამართლებს კანონმდებლობით გატვალისწინებულ პროცედურებს სამოქმედო გეგმის ფარგლებში განსაჯორციელებელ პროექტებთან მიმართებაში.

II. მეთოდოლოგია

სამოქმედო გეგმა ასახავს საკარტველ ოს მტავრობის განზრახვას; სამოქმედო გეგმის შემუსავების პროცესში ინტენსიური კონსულტაციები მიმდინარეობდა ყველა იმ მხარესთან, რომელიც აკტიურად იყო ჩართული სახელმწიფო სტრატეგიის შემუსავების პროცესში, მათ შორის, პოლიტიკურ პარტიებთან, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან, ექსპერტთა ჯგუფებთან, საერთაშორისო არასამტავრობო ორგანიზაციებთან, სხვა ღვეყნის მტავრობებსა და მტავრობათა შორის ორგანიზაციებთან. სამოქმედო გეგმა მოიცავს უკვე არსებულ ერთობლივ პროექტებს და ნდობის არდადგენის მექანიზმებს აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთის მონაწილეობით; სამუსავო დოკუმენტები გაზიარებულია ამ რეგიონების მკონტროლებელ ჯალაუფლებასთან. სამოქმედო გეგმის წარმართებისათვის აუცილებელია, ყველა დაინტერესებულ მამხარემ გამოჯათოს მისდამი უყვეყთი ინტერესი და მხარდაწერა.

სამოქმედო გეგმა ყოველი მსომცველი, მრავალი მხრის დოკუმენტია და წარმოადგენს სამომავლო განვითარების ერთგვარ საფუძველს. გეგმა ემყარება ოქო პროგრამულ განზომილებას

da proeqtebs, roml ebic mimarTul ia afxazeTisa da cxinval is regionis/samxreT oseTis mosaxl eobis keTil dReobisken da miznad isaxavs maT daaxl oebas gamyofi xazebis meore mxares myof adami anebTan. programul i ganzomil ebebis uzrunvel sayofad SemuSavdeba Svidi instrumenti.

reintegraciis sakiTxebSi saqarTvel os saxel mwifo ministris aparati xel mZRvanel obs samoqmedo gegmis SemuSavebas da zedamxedvel obas gauwevs mis ganxorciel ebas; aseve, moaxdens saqarTvel os mTavrobis mier samoqmedo gegmis mxardaWerisaTvis gansaxorciel ebel RonisZiebaTa koordinacias da gaiTval iswinebs samoqal aqo sazogadoebis rCevebs am sakiTxebSi.

samoqmedo gegma safuZvel ia im programebisTvis, rac saxel mwifo strategiis amoqmedebas moemsaxureba; dokumenti mudmivad ganaxl ebadia; igi gadaixedeba yovel eqvs TveSi erTxel samuSao da yovel sam wel iwadSi erTxel strategiul doneebze; am process koordinacias gauwevs uwyebaTaSorisi samuSao j gufi, romel sac uxel mZRvanel ebs saqarTvel os vice-premeri/saxel mwifo ministri reintegraciis sakiTxebSi. samuSao j gufi moaxdens samoqmedo gegmis monitoringsa da Sefasebas, yvel a dainteresebul i mxaris monawil eobiT.

saqarTvel os mTavrobisaTvis mniSvnel ovania, rom samoqmedo gegmis ganxorciel ebis procesSi Tavisi wvl il i Seitanos sxvadasxva partniorma, maT Soris, afxazeTidan da cxinval is regionidan/samxreT oseTidan, ristvisac sa-

saqarTvel os mTavroba Seqmnis Tanamonawil eobisaTvis saWi-ro sakonsul tacio meqanizms.

III. CarTul obis oTxi ganzomi l eba

saqarTvel os mTavroba miznad isaxavs afxazeTisa da cxinval is regionis/samxreT oseTis mosaxl eobasTan daaxl oebas humanitarul , adami anur , social ur da ekonomikur sferoebSi. samoqmedo gegmis ZiriTadi nawil i warmoadgens im proeqtebis nuxsas, roml ebic pirdapir zegavl enas axdens afxazeTisa da cxinval is regionis/samxreT oseTis mosaxl eobis keTil dReobis gaumj obesebaze, raTa maT hqondeT igive SesaZl ebl oebi, rogoric danarCeni saqarTvel os mosaxl eobas; aseve, xel s uwyobs urTierT-qmedebas gaxl eCil i sazogadoebis wevrebs Soris. zemoxsenebul sakiTxebze reagirebis mniSvnel oba xazgasmul ia gaeros `aTaswl eul is ganvitarebis miznebis- dokumentSi (2015 w.), romel ic exeba siRaribis aRmofxvris, j andacvis, ganaTl ebis, sqesTa Tanasworobis, ekol ogiuri mdgrado-bis uzrunvel yofis sakiTxebis.

saxel mwifo strategiam gansazRvra ramdenime programul i ganzomi l eba da miznebi, samoqmedo gegma ki maT fargl ebSi axdens im proeqtebis SemuSavebas, roml ebsac saqarTvel os mTavroba ukve axorciel ebs, gegmavs gansaxorciel ebl ad an miznad isaxavs maT ganxorciel ebas partnior organizaciebTan erTad. aRniSnul i programul i ganzomi l ebebia:

humanitarul i ganzomi eba:

- humanitarul i daxmareba;
- stiqiuri ubedurebebi;

adami anze orientirebul i ganzomi eba:

- sazogadoebaTaSorisi urTierTobebi;
- kul turul i memkvidreobisa da identobis SenarCu-neba;
- informaciis daubrkol ebel i gavr cel eba;
- adami anis ufl ebebi;
- axal gazrdul i aqtivoba;

social uri ganzomi eba:

- ganaTI eba;
- j andacva;
- garemos dacva;

ekonomikuri ganzomi eba:

- vaWr oba;
- erTobl ivi warmoeba;
- komuni kacia;
- infrastruqtura.

IV. CarTul obis instrumentebi

Svidi axal i instrumenti uzrunvel yofs samoqmedo gegmis miznebis ganxorciel ebas. es instrumentebi xel s uwyobs afxazeTisa da cxinval is regionis/samxreT ose-

Tis mosaxl eobis integracias saqarTvel os samoqal aqo cxovrebaSi; komunikacias da koordinacias Tbil issa da afxazeTis da cxinval is regionis/samxreT oseTis makontrol ebel Zal aufl ebas Soris; aseve, instituciuri, finansuri da administraciul i safuZvl ebis Camoyal ibebas samoqmedo gegmiT gaTval iswinebul i proeqtebisatvis. cal keul i miznis misaRwevad Seiqmneba damoukidebel i struqtura, romel ic uzrunvel yofs TiToeul i instrumentis funcioni rebas. yvel a es struqtura damoukidebl ad imuSavebs da maT koordinacias gauwevs reintegraciis sakiTxebSi saqarTvel os saxel mwifo ministris aparati, romel ic, amave dros, ganagrZobs afxazeTisa da cxinval is regionis/samxreT oseTis mimarT CarTul obis politiki SemuSavebasa da gatarebas.

1. neutral uri statusis mqone sakoordinacio meqanizmi

samoqmedo gegma ayal ibebs neutral uri statusis mqone sakoordinacio meqanizms (LM), raTa gamartivdes komunikacia saqarTvel os mTavrobas, afxazeTisa da cxinval is regionis/samxreT oseTis makontrol ebel Zal aufl ebas da am regionebsi moqmed nebayofl obiT gaerTianebebs Soris.

sakoordinacio meqanizmis mizania ormxrivad misaRebi da urTierTasargebl o proeqtebis da RonisZiebebis xel Sewyoba, aseve adgil ze proeqtebis ganmaxorciel ebel i subieqtebisatvis daxmarebis gaweva.

sakoordinacio meqanizmi Sedgeba orive mxaresTan Se-Tanxmebul i da erTobl ivad daniSnul i koordinatorobisagan, iTval iswinebs ofisebs mcire damxmare personal iT rogorc soxumsa da cxinval Si, aseve Tbil isSi. meqanizmi, SesaZl oa, daefuznos manamde arsebul formatebs, rogoricaa qarTul /afxazuri ormxrivi sakoordinacio komisia. sakoordinacio meqanizmi imoqmedebs saerTa-Soriso humanitarul i organizaciis egidit.

2. piradobis neutral uri mowmoba da samogzauro dokumenti

saqarTvel os xel isufleba SeimuSavebs ori tipis neutral ur dokumentis, rac kidev ufro xel misawdoms gaxdis afxazeTisa da cxinval is regionis/samxreT oseTis mosaxl eobisaTvis social ur momsaxurebas, aseve gaumar-tivebs Tavisufal gadaadgil ebas.

aRniSnul i dokumentebis gacemam araviTar SemTxvevaSi ar unda daukargos motivacia afxazeTisa da cxinval is regionis/samxreT oseTis im mcxovrebl ebs, romel Tac surT, aiRon saqarTvel os moqal aqebis damadasturebel i piradobis mowmoba an pasport i.

saqarTvel os mosaxl eoba ufl ebamosilia, Tanabrad isargebl os yvel a samoqal aqo ufl ebiTa da social uri SeRavaTiT; saqarTvel os mTavroba miznad isaxavs, ufro xel misawvdomi gaxados yvel a privil egia. saqarTvel os moqal aqis piradobis mowmobis aRebisas arsebul i im

praqtikul i da pol itikuri sirTul eebis aRmofxvris mi z-
 niT, roml ebsac afxazeTsa da cxinval is regionSi/sam-
 xreT oseTSi I egitimurad mcxovrebi mosaxl eoba awydeba,
 SemuSavda Sesabamisi sakanonmdebl o baza. amis safuZvel -
 ze gamartivebul i wesiT gaicema „piradobis neitral uri
 mowmoba~ (NID). aRniSnul i mowmoba mimReb pirs
 ufl ebamosil s xdis moiTxovos yvel a is social uri
 SeRavaTi, romel ic saqarTvel os moqal aqisaTvis aris
 gansazRvrul i; aseve awarmoos samewarmeo da
 arasamewarmeo saqmi anoba, dasaqmdes kerZo da saj aro
 seqtorSi. („neitral uri~ am SemTxvevaSi niSnavs
 „neitral urs moqal aqebis mimarT~. piradobis neitral u-
 ri mowmobis gacema-miReba mxol od praqtikul i mizne-
 bisTvisaa gankuTvnil i. afxazeTis mkvidrTaTvis `pirado-
 bis neitral uri mowmoba~ iqneba or enaze – afxazursa da
 qarTul enebze, saqarTvel os konstituciis Tanamxmad.)
 aRniSnul i mowmoba mimReb pirs aseve saSual ebas aZl evs,
 miiRos „samogzauro neitral uri dokumenti~ (NTD) da
 kanonierad imogzauros sazRvargareT (samogzauro
 neitral uri dokumenti arsebiTad warmoadgens imave
 laissez-passer-s). samogzauro neitral uri dokumenti Tavidan
 agvaridebs saerTaSoriso samarTl is darRveviT gacemul i
 ucxouri pasportebis saWiroebas. am pasportebis ukano-
 noba dadasturebul ia `saqarTvel oSi konfl iqtis Sesaxeb
 faqtebis damdgeni damouki debel i saerTaSoriso misiis-
 angariSSi (tal iavinis angariSi). samogzauro neitral uri
 dokumenti SemuSavdeba saerTaSoriso samarTl is eqsper-

tebTan TanamSroml obiT, raTa gaviziaroT arsebul i gamocdil eba da uzrunvel yofil iqnes dokumentis saerTaSoriso samarTal Tan misadageba.

3. ndobis fondi

afxazeTsa da cxinval is regionSi/samxreT oseTSi, aseve gamyof xazebs Soris proeqtebis ganmaxorciel ebel i organizaciebisatvis grantebis gacemis mizniT Seiqmneba ndobis fondi, roml is marTva ganxorciel deba saerTaSoriso organizaciebis mier da romelic Seitavsebs donorTa mrCevl is funqciebsac. fondi gaiol ebs donorTa da grantis mimRebTa koordinacias da uzrunvel yofs dafinansebul i proeqtebis samoqmedo gegmis oTx ganzomil ebasTan Tanxvedras; Tumca, amave dros, ar gamoricxavs donorTa mier sxva Rirebul i proeqtebis dafinansebas, reintegraciis sakiTxebSi saqarTvel os saxel mwifo ministris aparatTan konsul taciebis gavl iT.

ndobis fondis zusti formati ganisazRvreba samoqmedo gegmis damtkicebis Semdeg; magal iTisaTvis SeiZl eba gamodges evrokavSiri-afrikis infrastruqturul i ndobis an msofli o bankis avRaneTis rekonstruqciis ndobis fondebi. fondi aseve gaiTval iswinebs evrokavSiri/gaeros ganvitarebis programis ndobis aRdgenis adreul i reagirebis meqanizmis (COBERM) gamocdil ebas.

4. erTobl ivi sainvesticio fondi

erTobl ivi sainvesticio fondi (JIF) daarsdeba afixazeTsa da cxinval is regionSi/samxreT oseTSi, aseve gamyof xazebis Soris moqmedi sawarmoebisaTvis sawyisi kapital is gacemis mizniT. erTobl ivi sainvesticio fondi daexmareba iseT biznessaqmianobas, romelic miznad isaxavs adgil obrivi ekonomikuri ganvitarebis, dasaqmebisა და gamyofi xazebiT დაSoriSorebul mosaxleobას Soris komerciuli kavSirebis xel Sewyobას. kerZo sainvesticio fonds erTobl ivad დააფინანსებენ donორი organizაციები და ბიზნესსტრუქტურები და იგი ისარგებლებს ეროვნული და რეგიონული სავაჭრო პალატების მომსახურებით.

5. TanamSroml obis saagento

TanamSroml obis saagentos (CA) დაარსება ხელს შეუწყობს ურთიერთობებს გამyofi xazebის ორვე მხარეს. Cartul obis strategiის განხორციელება საუიროებს დამატებითი ფუნქციებს, რომლებსაც ვერ შეიტავებენ არსებული სახელმწიფო სტრუქტურები. შესაბამისად, რეინტეგრაციის საკითხების საკარტველ ოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატის კონტროლქვეს გამოყალიბდება საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – TanamSroml obis saagento, რომლის საკმანობაც ხელს შეუწყობს სახელმწიფოს მიერ დაფინანსებული პროგრამების განხორციელებას.

TanamSroml obis saagento დაეხმარება ორგანიზაციებს გამyofi xazebის ორვე მხარეს პარტნიორების მოზიებასი, ბიზნესგარემოს გაუმჯობესების მიზნით დაეხმარება არმოუცნს ადგილ ობრივ ხელისუფლებებს; ასევე, უზრუნველყოფს პროექ-

tis saqmianobisa da biznesis Sesabamisobas saqarTvel os kanonmdebl obasa da saerTaSoriso samarTal Tan; Camoayal ibebs SesaZl ebl obebs potenciuri partniorebisTvis saqarTvel oSi da sazRvargareT.

6. finansuri instituti

afxazeTsa da cxinval is regionSi/samxreT oseTSi moqmedi humanitaruli da ganviTarebis organizaciebis, iseve, rogorc biznesis, normal uri funqcionirebisTvis saWiroa finansuri operaciebis ganxorciel eba. afxazeTsa da cxinval is regionSi/samxreT oseTSi saqarTvel os mTavrobis TanxmobiT daregistrirebuli finansuri institutis (FI) meSveobiTY SesaZl ebeli gaxdeba angariSebis gaxsna da momsaxureba, fuladi gadaricxvebis warmoeba da sxva samarTlebrivi operaciebis ganxorciel eba. finansuri instituti SeiZleba marTos saqarTvel oSi ukve arsebul ma romelime bankma, SezRuduli komerciuli sabanko funqciebiT.

7. integrirebuli socialur-ekonomikuri zona

biznessaqmianobisa da socialuri momsaxurebis wართვისათვის საურო ინფრასტრუქტურით არღურვილი ინტეგრირებულისocialur-ekonomikuri zona (ISEZ) Seiqmneba gamyofi xazebis siaxl oves saqarTvel os kontrol qveS

aršebul teritoriaze da Seqmnis moTxovnas produqciasa da momsaxurebaze gamyof xazebis Soris.

integrirebul i social ur-ekonomikuri zona ayalibebs erTgvar qsel s, romelic moicavs rogorc saWiro nedleul is miwodebas produqciis warmoebisaTvis, aseve saboloo produqciis Seqmnas, SefuTvas, xarisxis kontrolsa da distribucias. ZiriTadi orientiri aRebulia soflis meurneobaze, Tumca ar gamoiricxeba sxva momgebiani biznessaqmianobis ganviTareba. aRniSnuli iniciativa aseve iTvaliswinebs saWiroebaTa analizs; fermerebisaTvis saTesi masalis miwodebas da maTTvis teqnikuri mxardaWeris uzrunvel yofas (profesiuli swavleba, miwis dasamuSavebeli aparaturis miwodeba, Senaxva da materialur-teqnikuri bazis uzrunvel yofa). ISEZ-is farglebSi Seiqmneba Sesabamisi infrastruqtura soflis meurneobis produqciis gadamuSavebisa da dafasoebisaTvis. amgvarad, biznesinteresebi gadawonis politikur winaarmdegobebis da gamyofi xazebis gadakveT iT gamowweul damatebit saoperacio xarjebis.

ISEZ-is farglebSi moqmedi sawarmoebisa da iq dasaqmebuli mosaxleobisaTvis SesaZlebelia Seqmnas SeRavatiანი sagadasaxado garemo.

integrirebuli social ur-ekonomikuri zona xels Seuwyobs sasofl o-sameurneo produqciis eqsports, isargebl ebs saqarTvelos biznesskavSirebit, aseve im specialuri savaWro rejimebit, romlebitac sargebl obs an momaval Si isargebl ebs saqarTvelo. sagangebod Seqmnil i

akreditirebul i laboratoria da Sesabamisobis Sefasebis organo moaxdens saeqsportod gamzadebul i im produqciis sertificirebas, romelic an warmoebul ia aRniS-nul zonaSi, an Setanilia afxazeTidan da cxinvalis regionidan/samxreT oseTidan.

V. programul i ganzomil ebebi da proeqtebi

mozemul i ganzomil ebebi ar aris amomwuravi; saqarTvel os mTavroba moelis, rom yvela dainteresebul i mxare warmoadgens da ganaxorciel ebs iseT proeqtebs, romlebic TanxvedraSia samoqmedo gegmaSi mozemul da gaziarebul miznebtan. dasaxel ebul i programul i ganzomil ebebi mxol od koncepciiis organizebas axdens. Sesabamisad, proeqtebi SeiZleba emsaxurebodes ramdenime mizans erTdroul ad da Tavsebadi iyos ramdenime programul ganzomil ebasTan. (specifikuri mitiTebis gareSerToblivi~gul isxmobs gamyofi xazebis orive mxares mcxovrebmoxal eobas, gansakuTrebit devnil ebsa da gayofil i sazogadoebis wevrebs).

1. humanitarul i ganzomil eba

1.1. humanitarul i daxmareba

samoqmedo gegma mxars uWers organizaciebis Zalixmevas, romelic mimarTulia afxazeTsa da cxinvalis regionSi/samxreT oseTSi mcxovrebi moxal eobis yofis

Semsubuqebis, sicocxl isa da adamianis Rirsebis Senar-Cunebisaken. samoqmedo gegmis fargl ebSi Camoyal ibebul i axal i instrumentebi gauadvil ebs aRniSnul organiza-ciebs arsebul i barierebis gadal axvas.

1.2. stiqiuri ubedurebebi

stiqiuri ubedurebebi zians ayenebs orive mxares mcxovrebe mosaxl eobas. samoqmedo gegma moicavs preven-ciul i zomebis gatarebas, rac gamiznul ia gamyofi xazebis orive mxares ekol ogiuri katastrofisa da epide-miis Sedegad gamowveul i zianis SemcirebisaTvis:

- regionSi arsebul saerTo safrTxeebis erTobl ivi kvl evis Catareba, maT Soris, miwisZvris, mewyerisa da zvasaSiSroebis, aseve cxovel uri gziT gadamdebi infeqciuri daavadebebis;
- erTobl ivi swrafi reagirebis meqanizmebis Seqmna. (samaSvel o da sareabil itacio operaciebisaTvis);
- erTobl ivi swavl ebis Catareba samaSvel o da sareabi-l itacio operaciebis ganmaxorciel ebel i kontingen-tisaTvis.

2. adamanze orientirebul i ganzomil eba

2.1. sazogadoebaTaSorisi urTierTobei

samoqmedo gegma efuZneba TanamSroml obas ara mar to iseT praqtikul sakiTxebSi, roml ebsac material uri

mogebis motana SeuZl ia, aramed im kavSirebis aRdgenaSi, roml ebic arsebiT rol s TamaSobs Serigebis procesSi da, TavisTavad, ukve Rirebul ia. aRniSnul i RonisZiebebi mimarTul ia ZiriTadad afxazeTsa da cxinval is region-Si/samxreT oseTSi amJamad mcxovreba da am teritoriebidan devnil mosaxleobas Soris kavSirebis aRdgenaze, garda sagangebod aRniSnul i SemTxvevis sa.

samoqmedo gegma efuZneba ndobis aRdgenis RonisZiebebsa da araformal ur dial ogs samoqal aqo sazogadoebriv organizaciebs Soris. saqarTvel os mTavroba gansakuTrebul mniSvel obas aniWebs gaeros uSiSroebis sabWos #1325 rezol uci as. reintegraciis sakiTxebSi saqarTvel os saxel mwifo ministris aparati uzrunvel yofs samoqmedo gegmis ganxorciel ebas am rezol uci is Sesabamisad.

samoqmedo gegma mxars dauwers Semdeg initiativebs:

- oj axur RonisZiebebSi monawil eoba: Zeoba, qorwil i, dakrZal va, safl avebis monaxul eba da rel igiuri ceremoniebi;
- Sereul i oj axebis Sexvedrebisa da vizitebis xel - Sewyoba gamyofi xazebis orive mxares;
- uxucesTa Sexvedrebis xel Sewyoba;
- rel igiuri (mol ocvistvis) da istoriul -kul turul i vizitebis xel Sewyoba;
- Jurnal istTa gacvl a;

- profesiul i gacvl a (ar Semoifargl eba mxol od devnil i mosaxl eobiT);
- kul turisa da sportis sferoSi gacvl iTi RonisZiebebis xel Sewyoba (ar Semoifargl eba mxol od devnil i mosaxl eobiT);
- ugzo-ukvl od dakargul Ta moZiebis, gadmosvenebis da patimarTa gacvl is komisiebis daarseba.

2.2. kul turul i memkvidreobisa da TviTmyofadobis SenarCuneba

samoqmedo gegma moicavs iseT RonisZiebebs, roml ebic ufro aqtiurad moemsaxureba afxazuri da osuri kul turul i memkvidreobisa da identobis SenarCunebas saqarTvel oSi. es aseve gul isxmobs osuri enis, rogorc erovnul i umciresobis enis, da saqarTvel os konstutiis Tanaxmad afxazuri enis, rogorc afxazeTSi saxel mwifo enis, dacvas:

- afxazuri kul turis Sesaxeb afxazur da qarTul enebze da osuri kul turis Sesaxeb osur da qarTul enebze wignebis gamocema;
- afxazuri da osuri enebis swavl ebis xel Sewyoba qarTul skol ebsa da universitetebSi;
- kul turul i memkvidreobis dacva-SenarCunebaze momuSave afxazuri diasporis organizaciebTan kontaqtების დამყარება; yovel wl iuri konferenciis gamarTva;

- kul turuli memkvidreobis SenarCunebisaTvis saWi-ro erToblivi saqmianobis gansaxorciel ebl ad UNESCO-s mxardaWeris mopoveba;
- soxumis arqivis ganviTarebis xel Sewyoba (Tbilisis arqivi ukve agzavis saarqivo masal ebs);
- afxazuri da osuri kul turis kuTxeebis daarseba muzeumSi, TbilisiSi;
- afxazur- da osurenovani radiomauwebl obis xel - Sewyoba;
- RvTismsaxurebis Tavisufl ad aRsrul ebis xel - Sewyoba, sasul iero pirebis gadaadgil ebisa da religiuri siwmindeebis transportirebis Tavisufl ebis uzrunvel yofis gziT (sakoordinacio meqanizmis fargl ebSi).

2.3. informaciis daubrkol ebel i gavrcel eba

samoqmedo gegmis yvel a ganzomil eba xel s uwyobs gayofil i sazogadoebis wevrebs Soris informaciis daubrkol ebel gavrcel ebas, romelic imavdroul ad Tavadac sargebl obs am sikeTiT. samoqmedo gegma Seicavs meqanizmebs, romlebic mimarTulia informaciis gavrcel ebis gaumj obesebaze:

- afxazeTidan, cxinvalis regionidan/samxreT oseTidan da danarCeni saqarTvel odan warmodgenili JurnalistebisaTvis regul aruli Sexvedrebis organizeba;

- აფხაზეთისა და ცხინვლის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთის მოსახლეობის ცართვა საკართველო ოსეთის გატვირთვით დასახლებულ ობიექტებში - ნატოს, ევროკავშირისა და სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებში;

- გახლეჩილი საზოგადოების ხელშეწყობის სფეროში და სოციალური კომუნიკაციების ერთობლივი ინტერნეტპორტლის შექმნა. ინტერნეტის მოხმარების ხელშეწყობა, გამოძინარე საკართველო ოსეთის ინიციატივებიდან სერავატიანი და სხვა ინტერნეტ-საიტების შესახებ;

- გამოყენების მიზნით ტერიტორიებზე განთავსებული რადიო/სატელევიზიო გადამცემის სადგურების ფუნქციონირების გაუმჯობესების უზრუნველყოფა.

2.4. ადამიანის უფლებები

საკართველო დაინტერესებულია, დაიცვას საკუთარი მოსახლეობის უფლებები, მათ შორის, აფხაზეთისა და ცხინვლის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთის. სამოქმედო გეგმა მოიცავს რეგიონის/სამხრეთ ოსეთის, რომელიც მიზნად ისახავს უფლებების დაცვას და ადამიანის უფლებათა სფეროში ცოდნის გარემოებას:

- ომის შემდეგ დაზარალებული ტერიტორიებზე ადამიანთა უფლებების მონიტორინგის განხორციელებად, ვინაშით შეთანხმებული ფორმის ფარგლებში, ადამიანის უფლებათა დაცვის საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და ადამიანის უფლებათა საკითხებზე მომსახურე სამთავრობათშორის ორგანიზაციების მოწვევა;

- adami ani s ufl ebebi s sakiTxebTan dakavSi rebiT Sesa-
bami si saganmanaTI ebl o saqmianobis xel Sewyoba konfl i q-
tis Sedegad dazaral ebul teritoriebze; sainformacio
bukl etebis gamocema, Targmna da seminarebis Catareba;
- social uri samarTI isa da sakuTrebi s ufl ebi s
sakiTxebze momuSave j gufebis mxardaWera konfl iqtis
Sedegad dazaral ebul adgil ebSi.

2.5. axal gazrdul i aqtivoba

gayofil i sazogadoebis axal gazrda Taobas ar axsovs saqarTvel o konfl iqtibande. samoqmedo gegma moicavs sportul , kul turul da gasarTob RonisZiebebs, raTa erTad Sekribos gamyofi xazebiT daSoriSorebul i axal - gazrdoba, gaaRrmavos maTi megobroba da xel i Seuwyos urTierTgagebas momaval TaobebSi:

- koncertebisa da Teatral uri warmodgenebis dadgma gamyofi xazebiT daSoriSorebul i axal gazrda Semsru-
l ebl ebi s monawil eobi T;
- gamyofi xazebiT daSoriSorebul i axal gazrda sportsmenebisaTvis sportul i Sejibrebebi sa da spor-
tul i Sekreba/varj iSebis gamarTva;
- gamyofi xazebiT daSoriSorebul i bavSvebi saTvis sazafxul o banakebis daarseba;
- axal gazrda l iderTa erTobl ivi programebis Se-
muSaveba saqarTvel os momaval i el itisaTvis;

- saqarTvel osTvis gankuTvnil axal gazrdul sagan-
to programebSi afxazeTsa da cxinval is regionSi/sam-
xreT oseTSi mcxovrebi mosaxl eobis monawil eoba.

3. social uri ganzomi l eba

3.1. ganaTI eba

piradobis damadasturebel i neutral uri mowmobis mqone afxazeTisa da cxinval is regionis/samxreT oseTis mosaxl eoba srul fasovnad gamoiyenebs saqarTvel os moqa-
l aqeebisatvis gankuTvnil saganmanaTI ebl o SesaZI eb-
l obebs. maT saSual eba mi ecemaT, Caabaron saqarTvel os
umaRI es saswavl ebl ebSi, monawil eoba mi iRon saqarT-
vel os studentebisatvis gankuTvnil saerTaSoriso sa-
stipendio programebSi; saqarTvel os maswavl ebl ebisa-
Tvis SeTavazebul saerTaSoriso gacvl iT programebSi.

samoqmedo gegmaSi Camoyal ibebul i qmediTi zomebi
waaxal isebs da gauadvil ebs afxazeTisa da cxinval is
regionis/samxreT oseTis mosaxl eobas saganmanaTI ebl o
SesaZI ebl obebiT sargebl obas:

- piradobis neutral uri mowmobebis mqone pirTaTvis
umaRI es saswavl ebl ebSi misaRebi erovnul i gamocdebis
Cabarebis SesaZI ebl oba afxazursa da osur enebze, aseve
rusul enazec;

- afxazeTisa da cxinval is regionis/samxreT oseTis
studentebisTvis saganmanaTI ebl o mowmobebis sertifi-
reba saerTaSoriso standar tebis mi xedvi T;

- saqarTvel os mTavrobis axal i programis „erTi personal uri kompiuteri erTi bavSvisTvis~ Tanaxmad, afxazeTisa da cxinval is regionis/samxreT oseTis yvel a pirvel kl asel i moswavl isaTvis personal uri kompiuteris SeTavazeba;

- axal i programis `aswavl e da iswavl e saqarTvel os-Tan erTad~ xel misawvdomoba afxazeTisa da cxinval is regionis/samxreT oseTisaTvis. aRniSnul i programa iTval iswinebs ingl isuri enis aTas instruqtors mTel i qvey-nis masStabiT; amasTan erTad, ucxo enebis (evropul i enebis) Seswavl as SesaZl ebel ia, xel i Seuwyos sxva programebmac, rac gaaadvil ebs saerTaSoriso integra-cias;

- saqarTvel os ganaTl ebis saministroSi arsebul i uwyebaTaSorisi komisia da samuSao j gufi, afxazeTisa da cxinval is regionis/samxreT oseTis mecnierebTan erTad, afxazur da osur enebze Seqmnis dawyebiTi kl asebis saxel mZRvanel oebsa da special ur l iteraturas sabavSvo baRis aRsazrdel TaTvis;

- Tbil isis saxel mwifo universitetSi afxazol ogiis mimarTul ebis gafarToeba, gacvl iTi akademiuri progra-mebis Camoyal ibeba afxazeTSi arsebul institutebTan;

- erTobl ivi kvl eviTl proeqtebisatvis special uri dafinansebis (grantebis) uzrunvel yofa;

- afxazeTsa da cxinval is regionSi/samxreT oseTiSi arsebul i bibl ioTekebisatvis daxmareba (beWdviTi masa-

ლიტ, ელექტრონიკის რესურსები, ინფრასტრუქტურა და მენეჯმენტის გამოცდილებები).

3.2. ჯანდაცვა

ჯანდაცვის სფეროში საკარგველ ოს მოკალაყებისათვის არსებულის შესრავლები განკუთვნილია აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთის მოსახლეობისათვისაც; შესაბამისად, პირადობის დამადასტურებელი ნეიტრალი მოვლობის მოკონე პირებს შეეძლება, მთელი ღვეყნის მასშტაბით ისარგებლონ სამედიცინო მომსახურებით, მათ შორის, გადაუდებელ შემთხვევისი – სასურაო ტრანსპორტირებით. სამოკმედო გეგმა მოიცავს ღმედიტ ღომებს, რაღა გაუმკობესდეს აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთის მოსახლეობის ჯანმრთელობისა და ჯანდაცვის პირობები:

- ერთობლივი კვლევის დატარება ტბილისში ტავმოყრილი და ღუგდიდისათვის საღირო რესურსების დასადაგენად. აყენტი გაკეტდება აივ/სიდსზე, ტუბერკულოზე, ონკოლოგიურ დაავადებზე, ნარკოტიკების გადაღარბებულ მოხმარებასა და ტრანსნაციონალურ ინფეციურ საფრტხეებზე;

- დაავადებაღა ადრეულ პრევიციზე ორიენტირებული, ჯანდაცვის სფეროში მომუშავე სამუშაო ჯგუფის შემკმნა;

- აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთის არსებულ სამედიცინო საღიროებაღა მოტხოვნის განსაზრვრადი ტბეტიისა და ტუბერკულოზიტ დაავადებულ ტაღვის;

- აფხაზეთისა და ცხინვლის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთის მოსახლეობისათვის სამედიცინო დაზრდვის პაკეტის ხელმისაწვდომობა; სპეციალური ფონდის შექმნა იმ შემთხვევებისათვის, რომლებიც არ იწარება სამედიცინო დაზრდვით;

- აფხაზეთისა და ცხინვლის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთის მოსახლეობისათვის მობილური კლინიკების შეთავაზება;

- სანიტარიული და ფიტოსანიტარიული საკითხებთან დაკავშირებით ტანამშრომლობა;

- აივ/სიდსთან დაკავშირებულ იკონსულტაციების გაწევა და ანალიზის გატარება;

- უსვილობასთან დაკავშირებულ იმკურნალობის უზრუნველყოფა.

3.3. გარემოს დაცვა

ბუნებრივი გარემო უარყოფითად მოქმედებს ოსეთის რეგიონის სიმდიდრეს, გარემოს დაცვას და იწვევს კარგად უწყობს პოლიტიკურ გამოწვევებს:

- აფხაზეთისა და ცხინვლის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთის გარემოს დაცვითი რეგიონების გატარება ამ მიმართულებით მომსახურებასთან დაკავშირებული ორგანიზაციების, ასევე გარემოს დაცვითი ორგანიზაციებისა და სამთავრობო ორგანიზაციების ხელშეწყობით;

- დაცული ტერიტორიების დაარსება აფხაზეთისა და ცხინვლის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთის საკარგად უწყობს ოსეთის რეგიონის პარკების სისტემის მიხედვით; UNESCO-ს მიერ დაცული ტერიტორიის სტატუსის მინიშნება.

4. ეკონომიკური განვითარება

მიუხედავად კონფლიქტის სედეგად შექმნილი მზიმე ვითარებისა, ორივე მხარეს არსებულ კონტაქტებს, პროდუქციისა და სავაჭრო ცენტრების სიახლეების გამო, კვლავ არსებობს ვაჭრობა და გამოყენების ხაზების გადკვეთის ფაქტები. კერძოდ, ღალატების ზღვრისა და გორის ბაზრები. თუ სავაჭრო ობიექტები უფრო მიმზიდველია აფხაზეთსა და ცხინვლის რეგიონს/სამხრეთ ოსეთს მიუყვება საკმარისი ადამიანებისა და მომხმარებლებისათვის, ვიდრე სხვა პოტენციური ბაზრები, ტერიტორიული სიახლეებისა და პროდუქტებზე დაბალი ფასების გამო.

სამოქმედო გეგმა არმოქმედებს არსებულ ვინააღმდეგობებს და შექმნის ვაჭრობისათვის საჭირო ახალ შესაძლებლობებს, რათა ხელი შეუწყოს არსებულ სავაჭრო ურთიერთობებს. ეკონომიკური ურთიერთობების, ერთობლივი პროექტების, ინფრასტრუქტურისა და სატრანსპორტო კავშირების გასაუმჯობესებლად გასატარებელია შემდეგი რიგის ღონისძიებები:

4.1. ვაჭრობა

- ბაზარზე მისვლის გამარტივება ავტობუსის დანიშნულებით, რომელიც იმოქმედებს გამოყენების ხაზებიდან ზღვრის, კუთარის, ბათუმის, გორის, თბილისის მიმართულებით; ან აფხაზეთისა და ცხინვლის რეგიონს/სამხრეთ ოსეთის სანომრენიშნები მოქმედი ავტობუსებისათვის გამოყენების გად-

mokveTis ufl ebis micema; savaWro centrebisaken mimaval i gzebis SekeTeba;

- integrirebul i social ur-ekonomikuri zonis farg- l ebSi profesiul i ganaTI ebisa da saswavi o centrebis daarsebis gziT dasaqmebis xel Sewyoba; iseTi mrewel o- bis ganviTareba, romelic moiTxovs didi raodenobiT muSaxel s;

- akreditirebul i sagamocdo l aboratoriebisa da Sesabamisobis Semfasebel i organoebis Camoyal ibebis gziT saerTasoris komerciul urTierTobebSi integra- ciis xel Sewyoba; Sesabamisobis Semfasebel i organo moax- dens adgil obrivi produqciis sertificirebas saerTa- Soriso da regionul i standartebis mixedviT.

4.2. erTobl ivi warmoeba

- erTobl ivi warmoebis mxardaWera;
- gamyof xazebs Soris moqmedi erTobl ivi sawarmoe- bisatvis sawyisi kapital is moZiebis xel Sewyoba.

4.3. komunikacia

- afxazeTTan da cxinval is regionTan/samxreT oseT- Tan safosto gzavnil ebis gacvl is aRdgena mosaxl eobis urTierTkavSiris xel Sesawyobad;

- afxazeTisa da cxinval is regionis/samxreT oseTis uzrunvel yofa dabal tarifiani da maRal siCqariani in- ternetmomsaxurebiT;

- cxinval is mosaxl eobis el eqtronul i komunika- ciebis saSual ebebiT uzrunvel yofis mizniT cifrul i sistemis radiosarel eo xazis gori-cxinval is monakveTis aRdgeniTi samuSaoebis erTobl ivad ganxorciel eba;

- q. foTsa da q. soxums Soris wyal qveSa optikur- boWkovani sakabel o magistral is mSenebl obis sakiTxis erTobl ivi Seswavl a, romel ic uzrunvel yofs farTozo- l ian satel ekomunikacio momsaxurebas da SesaZI ebel s gaxdis yvel a saxis informaciisa da momsaxurebis (xma, monacemebi da gamosaxul eba) gadacemas da am informa- ciasTan/momsaxurebasTan afxazeTSi mcxovrebi mosaxl eo- bis SeuzRudav daSvebas.

4.4. infrastruqtura

- q. baTumsa da q. soxums Soris sazRvao samgzavro marSrutis daniSvna;

- sairigacio sistemebis reabil itacia;

- afxazeTsa da cxinval is regionSi/samxreT oseTSi skol ebisa da saavadmyofoebis reabil itacia, sanitari- ul i normebs dacviT. proeqtis fargl ebSi Catardeba adgil obrivi saWiroebebis anal izi da ganisazRvreba sa- reabil itacio Senobebis prioriteti.